

Lessuggesties

Basisonderwijs

Voor de groepen 1 t/m 8

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Groep 1/2	5
Praatplaat	6
Poppenkast	7
Quiz	8
Muur van respect	9
Groep 3/4	10
Placemat	11
Levend memory	12
Delftsblauw tegeltje	13
Woordzoeker	14
Groep 5/6	15
Wandel-wissel uit	16
Ideogram	17
Stripverhaal	18
Poster anti-schelden	19
Groep 7/8	20
Discussie	21
Rebus anti-schelden	22
Toneelstuk	23
Cartoon ontwerpen	24

Bijlage 1	25
Bijlage 2	26
Bijlage 3	27
Bijlage 4	28
Bijlage 5	29
Bijlage 6	30
Bijlage 7a	31
Bijlage 7b	32
Bijlage 8	33
Bijlage 9	34
Bijlage 10	35
Bijlage 11	36
Bijlage 12	37

Inleiding

In dit boekje vindt u enkele lessuggesties die aansluiten bij de gastlessen van KlasseTaal. De lessuggesties zijn onderverdeeld in clustergroepen (1/2, 3/4, 5/6, 7/8). Voor elke clustergroep zijn er vier activiteiten ontworpen die gebruikt kunnen worden voor de gastles of na de gastles. Op deze manier krijgen de gastlessen meer inhoud en is het niet één losstaande les.

Bij elke clustergroep hebben we als eerste activiteit een praat-activiteit ontworpen. Het is aan te raden om deze activiteit voorafgaand aan de gastles te geven, zodat de kinderen al hebben nagedacht over het onderwerp van de gastles.

De activiteiten zijn zeer algemeen uitgewerkt. De leerkracht is vrij om er een eigen draai aan te geven. Tevens kunnen veel activiteiten in meerdere clustergroepen gebruikt worden. Het niveau moet dan enigszins aangepast worden, maar het idee van de activiteiten kan gebruikt worden.

Bij de meeste activiteiten is er een bijlage toegevoegd. In die bijlagen vindt u voorbeelden van werkbladen of afbeeldingen die u kunt gebruiken bij de activiteiten.

Deze bijlagen dienen als bron van inspiratie. U kunt ze naar eigen wens aanvullen of veranderen.

Het is niet perse noodzakelijk om alle vier de activiteiten te geven. Ons advies is om in ieder geval twee van de vier activiteiten aan te bieden. Als voorloper op de gastles kunt u de praataktiviteit aanbieden en als afsluiting van de gastles kunt u één van de verwerkingsactiviteiten aanbieden. Op deze manier ontstaat er een lessencyclus van drie lessen.

Groep 1/2

Onderstaande lessuggesties zijn speciaal ontwikkeld voor de groepen 1 en 2. Ze worden op deze pagina alvast kort toegelicht. Op de pagina's die volgen worden de suggesties breder uitgewerkt. Het is de bedoeling dat de lessen door de eigen leerkracht worden aangepast aan het niveau van de kinderen. Op deze manier zal het hoogste leerrendement behaald worden.

Praatplaat

De leerkracht bekijkt samen met de kinderen een kijkplaat over respect. Op de kijkplaat is onder andere te zien dat kinderen ruzie maken. De leerkracht gaat in gesprek met de kinderen over de verschillende situaties op de plaat.

Poppenkast

De leerkracht speelt een respectvolle en/of respectloze situatie na met behulp van de poppen. Aansluitend maken de kinderen een kleurplaat van een lieveheersbeestje.

Quiz

De kinderen geven hun mening over situaties en stellingen. Dit doen zij met behulp van emotiebordjes. De stellingen hebben te maken met alledaagse dingen; belevingswereld van de kinderen.

Muur van respect

De kinderen krijgen allemaal een (nep)baksteen. Ze mogen op de baksteen allemaal een tekening maken over het thema respect. Alle tekeningen worden netjes opgehangen, zodat er een muur van respect ontstaat.

Praatplaat

‘Aan het eind van de activiteit weten de kinderen hoe ze kunnen handelen als ze boos zijn.’

De leerkracht toont een kijkplaat over het thema respect. In Bijlage 1 vindt u een voorbeeld van een geschikte kijkplaat. Onderstaande vragen kunnen eventueel gebruikt worden bij de bespreking.

Vragen

- ✓ Op welke plek spelen de situaties zich op de plaat zich af?
- ✓ Hoeveel volwassenen zijn er op de plaat te zien?
- ✓ Hoeveel kinderen met zwart haar zijn er op de plaat te zien?
- ✓ Waar is het bureau van de leerkracht?
- ✓ Welk kindje is verdrietig?
- ✓ Waarom is hij verdrietig, denk je?
- ✓ Welke kinderen zijn blij?
- ✓ Waarom zijn zij blij, denk je?
- ✓ Wie is er ook wel eens blij?
- ✓ Op welke momenten ben je blij?
- ✓ Welke kinderen zijn er niet blij op de plaat?
- ✓ Hoe kan je zien dat ze niet blij zijn?
- ✓ Wie is er ook wel eens niet blij?
- ✓ Wanneer ben je niet blij?
- ✓ Wat doe je als je niet blij bent? (*ga in op de antwoorden*)
- ✓ Herken je een situatie op de plaat?
- ✓ Op welk kindje lijkt jij? Waarom? (*qua gedrag*)

De vragen dienen ter ondersteuning van de activiteit. Het is de bedoeling dat de leerkracht de vragen aanpast aan het niveau van de kinderen.

Poppenkast

‘Aan het eind van de activiteit weten de kinderen het verschil tussen een respectvolle en respectloze situatie.’

Onderstaande casussen kunnen door de leerkracht uitgespeeld worden in de poppenkast. De situaties dienen aangepast te worden aan het niveau en de belevingswereld van de kinderen.

Respectvolle

In de pauze is er regelmatig onenigheid over de speelattributen op het plein. In deze situatie spreken twee kinderen netjes met elkaar af met welk attribuut ze eerst gaan spelen. Na enige tijd ruilen ze van attribuut.

Er ontstaat geen onenigheid tussen de kinderen en allebei spelen ze fijn met de attributen.

Respectloze

De kinderen maken regelmatig ruzie over het plannen van activiteiten. De bouwhoek en de poppenhoek zijn favoriet. In deze situatie maken twee kinderen ruzie over een plekje in de bouwhoek of poppenhoek. Ze willen allebei in dezelfde hoek en gunnen elkaar geen plekje.

Als verwerkingsopdracht maken de kinderen een kleurplaat over respect. Op de kleurplaat staat het bekende lieveheersbeestje; hét symbool van de landelijke stichting tegen zinloos geweld.

De leerkracht bespreekt kort met de kinderen waar het symbool voor staat. Waarom hebben ze een lieveheersbeestje gekozen als symbool? Wat is een lieveheersbeestje? Etc.

De afbeelding van het lieveheersbeestje kunt u vinden in Bijlage 3.

Quiz

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen hun mening geven over het thema respect, door middel van stellingen.’

De kinderen maken papierenbordjes met aan twee zijden een emotie; boos en blij. Met deze bordjes geven ze hun mening over stellingen die te maken hebben met het thema respect. De emoties vindt u in Bijlage 4.

Tip: papierenbordjes vervangen voor ballonnen.

Onderstaande stellingen kunnen eventueel gebruikt worden voor de quiz. De leerkracht dient de stellingen aan te passen aan het niveau en de belevingswereld van de kinderen.

- ✓ Denk altijd eerst aan jezelf!
- ✓ Het is fijn om een compliment te krijgen.
- ✓ Het is netjes om brutaal te zijn tegen de leerkracht.
- ✓ Iedereen hoort erbij!
- ✓ Andere kinderen pesten is stoer.
- ✓ Als je boos bent, mag je de ander slaan.
- ✓ Het is goed om elkaar te helpen.
- ✓ Probeer de ruzie zelf op te lossen.
- ✓ Je mag spullen van een ander afpakken zonder het te vragen.
- ✓ Samen spelen, samen delen!
- ✓ Het is goed als je spullen van anderen kapot maakt.
- ✓ We lachen elkaar niet uit.
- ✓ De natuur mag je kapot maken.

De kinderen houden steeds de emotie omhoog die van toepassing is op de stelling. De leerkracht gaat in op de mening van de kinderen; hij/zij vraagt om uitleg.

Muur van respect

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen een passende tekening maken bij het thema respect.’

De leerkracht gaat kort in gesprek met de kinderen over het thema respect. Samen bedenken ze dingen die te maken hebben met het thema. Op deze manier krijgen de kinderen ideeën/inspiratie voor hun tekening.

De leerkracht vertelt de kinderen wat er gebeurt met de bakstenen. Zo weten de kinderen waarvoor ze de baksteen maken.

Alle kinderen krijgen een getekende baksteen. Deze bakstenen kunnen geprint te worden op rood of lichtbruin papier.

De bakstenen mogen versierd worden naar eigen invulling van de kinderen. Op deze manier ontstaan er allemaal verschillende bakstenen. Samen vormen zij de muur van respect.

De getekende baksteen vindt u in Bijlage 5. Deze baksteen kan groter of kleiner gemaakt worden; naar de wensen van de leerkracht.

Op onderstaande afbeelding ziet u een schematische weergave van de muur van respect. Tussen de stenen door zit cement, zodat het echt op een muur gaat lijken. In de praktijk kan dit gerealiseerd worden door grijze stroken ertussen te plakken.

Groep 3/4

Onderstaande lessuggesties zijn speciaal ontwikkeld voor de groepen 3 en 4. Ze worden op deze pagina alvast kort toegelicht. Op de pagina's die volgen worden de suggesties breder uitgewerkt. Het is de bedoeling dat de lessen door de eigen leerkracht worden aangepast aan het niveau van de kinderen. Op deze manier zal het hoogste leerrendement behaald worden.

Placemat

De kinderen geven hun mening aan de hand van het woord 'ruzie'. Dit schrijven ze met korte woorden op de placemat. Eerst voor henzelf en vervolgens voor hun groepje. Daarna volgt er een klassikaal gesprek.

Levend memory

De kinderen kiezen in tweetallen een emotie (boos, blij en verdrietig). Bij die emotie kiezen ze een beweging en/of gebaar. Dit voeren ze uit wanneer hun naam wordt genoemd tijdens het memoryspel.

Delftsblauw tegeltje

De kinderen maken zelf een Delftsblauw tegeltje. Op dat tegeltje komt een spreuk die te maken heeft met respect. De spreuk bedenken de kinderen zelf, aan de hand van een klassikaal gesprek.

Woordzoeker

De leerkracht ontwerpt een woordzoeker met als thema respect. Samen met de kinderen worden de woorden eerst bedacht. De kinderen maken vervolgens de woordzoeker.

Placemat

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen hun mening over het thema respect onder woorden brengen.’

De klas wordt in groepjes van maximaal vier leerlingen verdeeld. Ieder groepje krijgt één placemat (zie Bijlage 5). De placemat is verdeeld in vijf vakken.

De leerkracht noteert het woord ‘respect’ op het bord. De kinderen vullen individueel een vak in op de placemat. In het vak komen steekwoorden te staan die passen bij het woord ‘respect’. Vervolgens gaan de leerlingen in de groepjes met elkaar in discussie, zodat er één mening ontstaat over het thema respect. Samen vullen ze het middelste vak van de placemat in met woorden waar ze het allemaal mee eens zijn.

Wanneer alle groepjes de placemat hebben gevuld, volgt er een klassikale terugkoppeling. De leerkracht neemt een leidende rol in binnen het gesprek.

Als leidraad voor het gesprek maken de kinderen met z’n allen een groot woordweb over het thema respect. Het doel van het klassengesprek is dat er uiteindelijk één klassikale mening ontstaat over het thema respect. Onderstaande vragen kunnen eventueel gebruikt worden in het gesprek.

- ✓ Wat versta je onder respect?
- ✓ Wat betekent respect voor jou als persoon?
- ✓ Gaan wij in de klas respectvol met elkaar om?
- ✓ Moet je altijd respect hebben/tonen voor andere mensen?
- ✓ Moet je alleen respect hebben/tonen voor mensen?
- ✓ Is je mening over het thema respect veranderd door dit gesprek?

De vragen zijn een houvast voor de leerkracht. Ze dienen aangepast te worden aan het niveau van de kinderen.

Levend memory

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen emoties uitdrukken in woorden en gebaren.’

Levend memory werkt exact hetzelfde als het bekende spelletje memory.

De leerkracht stuurt twee kinderen naar de gang; een jongen en een meisje (varianties zijn mogelijk). De overige kinderen maken tweetallen. Wanneer er een oneven aantal is, kan de leerkracht meedoen.

De tweetallen spreken met elkaar een zin of gebaar af. Deze zin of het gebaar moet te maken hebben met een emotie; boos, blij of verdrietig etc.

Wanneer alle tweetallen een zin of gebaar hebben afgesproken, gaan ze naar hun eigen plek en gaan ze achter hun tafeltje staan. De twee kinderen worden van de gang opgehaald.

Zij noemen om de beurt een tweetal namen, zodat ze achter de duo's kunnen komen. Wanneer een kind zijn naam hoort, zegt hij zijn zin of doet hij zijn gebaar. Op deze manier kunnen de spelers de duo's ontmaskeren. Bij ieder correct geraden duo krijgt de speler een punt. De duo's die ontmaskert zijn gaan zitten op hun stoel. Zo is duidelijk te zien welke duo's er nog over zijn.

Dit spel kan binnen elk tijdsbestek gespeeld worden. Het kan één keer gespeeld worden, maar wanneer er meer tijd is kan het vaker gespeeld worden. Dit kan de leerkracht naar zijn eigen wensen invullen.

In Bijlage 6 vindt u een voorbeeld van een scorebord. Deze kunt u geheel aanpassen naar eigen wens.

Delftsblauw tegeltje

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen het woord ‘respect’ vastleggen in een pakkende spreuk.’

In deze activiteit staat het welbekende Delftsblauwe tegeltje centraal. De kinderen maken een Delftsblauw tegeltje met als thema ‘respect’. Ze bedenken een pakkende spreuk over respect en schilderen dit op een tegeltje. Wanneer er een laag budget beschikbaar is, kan het tegeltje vervangen worden door een canvas doek of door een A4 papier.

Als inleiding op de verwerking is het van belang dat de kinderen een korte instructie krijgen over het aspect spreuken/slogans. Op deze manier weten de kinderen wat er van hen verwacht wordt. Wanneer het aspect spreuken/slogans al bekend is bij de kinderen, kan dit onderdeel overgeslagen worden.

In Bijlage 7 (a) vindt u twee voorbeeld spreuken over respect. Deze kunt u ter inleiding tonen aan de kinderen. Het gaat om de volgende spreuken:

- ✓ Wees jezelf, er zijn al anderen genoeg.
- ✓ Respect voor de ander, begin bij jezelf.

De leerkracht dient de opdracht aan te passen aan het niveau van de kinderen. Wanneer een pakkende spreuk te hoog gegrepen is voor de kinderen kan de leerkracht het houden bij een zin over respect.

Alle ontworpen tegeltjes kunnen verspreid opgehangen worden door de school. Op deze manier staat het thema respect ook even bij de overige groepen centraal.

Woordzoeker

'Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen een woordzoeker over respect ontwerpen/maken.'

In Bijlage 8 vindt u een voorbeeld van een woordzoeker. De kinderen kunnen de woordzoeker in hun eigen tijd maken.

Op de onderstaande internetsite kunt u een eigen woordzoeker ontwerpen. Dit kan eventueel klassikaal gebeuren. De kinderen noemen woorden bij het thema respect, zodat de leerkracht daar een woordweb over kan maken. Van deze woorden maakt de leerkracht vervolgens een woordzoeker.

http://smhc.vndijk.nl/spelletjes/woordzoeker/zelf_woordzoeker_maken.php

Wanneer de kinderen de eerste woordzoeker erg makkelijk vonden, kunnen de woorden bij de tweede woordzoeker weggelaten worden.

De leerkracht kan ervoor kiezen om twee versies te maken. De ene woordzoeker met woorden en de andere woordzoeker zonder woorden. Op deze manier kan ieder kind een woordzoeker maken op zijn/haar eigen niveau.

Als derde variant kunnen de kinderen de woordzoeker helemaal zelf maken. De leerkracht geeft hen ruitjespapier, waarop zij de woorden invullen. Ze mogen de woorden alle richtingen op schrijven.

Wanneer alle woorden een plekje hebben, worden de overige vakjes opgevuld met willekeurige letters. De woordzoeker wordt gemaakt door een medeleerling.

Groep 5/6

Onderstaande lessuggesties zijn speciaal ontwikkeld voor de groepen 5 en 6. Ze worden op deze pagina alvast kort toegelicht. Op de pagina's die volgen worden de suggesties breder uitgewerkt. Het is de bedoeling dat de lessen door de eigen leerkracht worden aangepast aan het niveau van de kinderen. Op deze manier zal het hoogste leerrendement behaald worden.

Wandel-wissel uit

De leerkracht projecteert één of meerdere stellingen op het bord over het onderwerp schelden. De kinderen wandelen kriskras door elkaar. Op een bepaald moment staan ze stil en gaan ze met een klein groepje in gesprek over de stelling.

Ideogram

Klassikaal worden er woorden bedacht rondom het onderwerp schelden. De leerkracht schrijft ze in de vorm van een woordweb op het bord. Vervolgens kiezen de kinderen enkele woorden uit, die ze creatief gaan vormgeven.

Stripverhaal

De kinderen tekenen in de vorm van een stripverhaal een situatie waarin gepest/gescholden worden. De situatie moet positief eindigen; naar eigen invulling van de kinderen.

Poster anti-schelden

Samen met de kinderen spreekt de leerkracht kort over het onderwerp schelden. De kinderen maken vervolgens in groepjes een poster over het onderwerp schelden; respect. In de posters worden enkele elementen verwerkt uit de gastles.

Wandel-wissel uit

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen hun mening over het onderwerp schelden onder woorden brengen.’

Bij deze activiteit gaan de kinderen in discussie over het onderwerp schelden.

De kinderen gaan kriskras door de klas heen lopen. De leerkracht roept op een bepaald moment ‘stop’. De kinderen gaan in gesprek met enkele kinderen die het dichtst bij hen staan. De kinderen die niemand hebben steken hun hand in de lucht, zodat ze elkaar op kunnen zoeken.

De leerkracht projecteert een stelling over schelden op het bord. De kinderen gaan over die stelling in discussie met elkaar. De leerkracht kan ervoor kiezen om bepaalde stellingen dubbel te doen, zodat de kinderen de meningen van meerdere kinderen kunnen horen.

Na een korte discussie gaan de kinderen weer kriskras door elkaar heen lopen. Op een bepaalde moment roept de leerkracht weer ‘stop’, zodat de kinderen opnieuw in discussie kunnen gaan met andere medeleerlingen.

Onderstaande stellingen kan de leerkracht eventueel projecteren op het bord. De stellingen dienen aangepast te worden aan het niveau van de kinderen.

- ✓ Schelden hoort erbij; het is normaal.
- ✓ Als je scheldt doe je andere mensen verdriet.
- ✓ Je bent stoer als je scheldt.
- ✓ Schelden gaat vanzelf; onbewust.
- ✓ Scheldwoorden zijn nooit positief.

Ideogram

‘Aan het eind van de les kunnen de kinderen een ideogram rondom het thema maken.’

Een ideogram is een grafische weergave van een woord. In Bijlage 9 vindt u voorbeelden van een ideogram. Deze voorbeelden kunt u gebruiken ter introductie op de activiteit.

De leerkracht bedenkt samen met de kinderen woorden rondom het onderwerp schelden. Hij/zij schrijft deze woorden in een woordweb op het bord (het is niet de bedoeling dat er scheldwoorden genoemd worden). De leerkracht bespreekt met de kinderen waarom de woorden die de kinderen noemen bij het onderwerp schelden horen.

Als de woordweb gemaakt is, kiezen de kinderen een aantal woorden uit. Deze woorden gaan de kinderen in de ideogram vorm uitschrijven. Dit kan eerst op een kladblaadje geoefend worden. Er moet duidelijk naar voren komen welke betekenis het woord heeft. Als de kinderen voldoende hebben geoefend mogen ze één woord uitkiezen. Dit woord schrijven ze heel groot op een (gekleurd) A4-papier. De kinderen mogen het blad versieren, maar de ideogram moet duidelijk zichtbaar blijven.

De ideogrammen van de kinderen kunnen op een mooie plek in de klas opgehangen worden; bijvoorbeeld aan het prikbord of op een bord in de gang.

Als de leerkracht merkt dat deze activiteit te makkelijk is voor de kinderen, kan de leerkracht de activiteit aanpassen door bijvoorbeeld de voorbeeld woorden weg te laten. Ook kan de leerkracht ervoor kiezen om moeilijkere woorden te gebruiken.

Stripverhaal

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen een situatie uittekenen over het onderwerp schelden.’

De leerkracht toont een kort stripverhaal (bijv. uit de Donald Duck) op het bord. Samen met de kinderen leest hij het verhaaltje. Nadat ze de strip hebben gelezen gaan de kinderen de strip op een andere manier bekijken. Ze kijken niet meer naar de inhoud van het verhaal, maar meer naar het werk achter het verhaal. Samen gaan ze bekijken hoe een stripverhaal eigenlijk in elkaar zit, zodat ze weten welke stappen ze moeten volgen bij het ontwerpen van een eigen stripverhaal. Klassikaal worden er criteria bedacht waar het stripverhaal aan moet voldoen.

De leerkracht kan eventueel onderstaande eisen stellen aan het werk van de kinderen. Deze lijst kan men naar behoeven inkorten of uitbreiden.

- ✓ De strip heeft een titel/naam.
- ✓ De tekst moet overeenkomen met de tekening.
- ✓ De strip heeft te maken met het onderwerp schelden.
- ✓ Het verhaal moet chronologisch opgebouwd zijn.
- ✓ Er moeten minimaal twee personages in de strip voorkomen.
- ✓ Alle vakjes van het werkblad moeten gevuld zijn.

De leerkracht brainstormt samen met de kinderen over situaties die te maken hebben met het onderwerp schelden. Op deze manier krijgen alle kinderen input voor het stripverhaal.

In Bijlage 10 vindt u een opzet voor een stripverhaal. Deze opzet kunt u naar behoeven inkorten en uitbreiden.

Poster anti-schelden

'Aan het eind van de les kunnen de kinderen een duidelijke poster maken over het onderwerp anti-schelden.'

De leerkracht gaat het gesprek aan met de klas over het onderwerp schelden. De onderstaande vragen kunnen eventueel gebruikt worden:

- ✓ Wat betekent schelden voor jou?
- ✓ Is schelden positief of negatief?
- ✓ Wat is het effect van schelden?
- ✓ Op welke manier kun je schelden voorkomen?
- ✓ Wat kan je als school of als klas doen tegen schelden?

Het is de bedoeling dat de leerkracht zelf vragen bijvoegt of weglaat, naar de behoefte van de kinderen.

Na het gesprek gaan de kinderen zelf een poster maken rondom het onderwerp schelden/respect. De posters maken de kinderen in groepjes van vier. Op de poster moet duidelijk naar voren komen wat het onderwerp is en er moeten aspecten van de gastles te zien zijn. Ook moet de poster overzichtelijk zijn en van een afstand te lezen zijn. De kinderen mogen plaatjes zoeken op internet of uit een tijdschrift knippen. De kinderen mogen zelf tekenen en schrijven op de poster.

De posters kunnen door de school opgehangen worden. Zo kan iedereen zien dat de klas tegen schelden is.

De poster kan heel goed aangepast worden aan het niveau van de kinderen. Doordat de kinderen zelf aan het werk gaan rondom het onderwerp, is de differentiatie erg groot.

Groep 7/8

Onderstaande lessuggesties zijn speciaal ontwikkeld voor de groepen 7 en 8. Ze worden op deze pagina alvast kort toegelicht. Op de pagina's die volgen worden de suggesties breder uitgewerkt. Het is de bedoeling dat de lessen door de eigen leerkracht worden aangepast aan het niveau van de kinderen. Op deze manier zal het hoogste leerrendement behaald worden.

Discussie

De klas is verdeeld in drie vakken, zoals de vorm van een Mercedes teken (voor, tegen, neutraal). De leerkracht projecteert stellingen op het bord. De kinderen lopen naar een vak. De kinderen moeten elkaar zo overtuigen dat het vak van neutraal helemaal leeg is.

Rebus anti-schelden

De kinderen bedenken een spreuk of slogan die gaat over het onderwerp schelden. Van die spreuk maken ze een rebus op papier.

Toneelstuk

De kinderen bedenken een situatie die te maken heeft met pesten, schelden etc. Deze situatie gaan de kinderen naspelen voor de klas. De situatie moet op een positieve manier eindigen.

Cartoon ontwerpen

De leerkracht ligt kort toe wat een cartoon inhoud. Een cartoon is een humoristische tekening; waarbij alles mag en kan. De kinderen maken zelf een cartoon over een pest- en of scheldsituatie.

Discussie

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen hun mening over het onderwerp ‘schelden’ onder woorden brengen.’

De klas is verdeeld in drie vakken, zoals de vorm van een Mercedes teken. Dit teken heeft drie vakken (voor, tegen en neutraal). In Bijlage 11 vindt u een voorbeeld van dit teken.

De leerkracht verdeelt de klas ook in drie vakken, hetzelfde als het Mercedes teken.

De kinderen gaan verspreid in de klas staan. De leerkracht projecteert stellingen over het onderwerp schelden op het bord. De kinderen lopen naar het ‘voor’-vak of naar het ‘tegen’-vak of naar het ‘neutrale’-vak. De kinderen moeten elkaar met behulp van argumenten overtuigen van hun mening. Het is de bedoeling dat het ‘neutrale’ vak helemaal leeg is. Iedereen staat dus in het ‘voor’ vak of het ‘tegen’ vak.

De leerkracht kan de duur van de activiteit naar zijn eigen wensen aanpassen.

Onderstaande stellingen kunnen gebruikt worden tijdens de activiteit.

- ✓ Schelden is stoer
- ✓ Schelden hoort erbij; het is normaal
- ✓ Scheldwoorden zijn nooit positief
- ✓ Denk eerst na voor je iets zegt!
- ✓ Als je scheldt, doe je andere mensen verdriet

De stellingen zijn ter ondersteuning van de leerkracht. De stellingen dienen aangepast te worden aan het niveau en de beleving van de kinderen.

Rebus anti-schelden

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen een rebus over het onderwerp schelden oplossen en zelf maken.’

In Bijlage 12 vindt u twee voorbeelden van een rebus. Ter inleiding zou de leerkracht deze rebussen samen met de kinderen kunnen oplossen. De leerkracht bespreekt met de kinderen wat er opvallend is aan een rebus.

De leerkracht geeft een aantal voorbeelden van een spreuk of een slogan over het onderwerp schelden/respect.

Onderstaande spreuken/slogans kunnen aangeboden worden:

- ✓ Ik denk altijd eerst goed na voordat ik iets stoms zeg
- ✓ Respect voor de ander begint bij jezelf
- ✓ De wereld is mooier met jou
- ✓ Respect; het lijkt simpel en dat is het ook

De kinderen kiezen een spreuk. Over die spreuk gaan ze een rebus maken. De rebus moet aan de volgende criteria voldoen:

- ✓ De rebus moet kloppen met de spreuk/slogan
- ✓ De plaatjes moeten duidelijk te zien zijn
- ✓ Het hele blad moet gebruikt worden; het wordt niet te klein

De leerkracht kan de criteria naar behoeven inkorten of uitbreiden. De gemaakte rebussen kunnen gemaakt worden door de medeleerlingen.

Tip: Verzamel alle rebussen en maak er een mooi boekje van. De kinderen kunnen in dit boekje werken als ze klaar zijn met hun werk.

Toneelstuk

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen een situatie over het onderwerp schelden verwerken in een toneelstukje.’

De kinderen gaan in groepjes een toneelstukje uitdenken over het onderwerp schelden. Daarbij mogen geen scheldwoorden gebruikt worden. In plaats van schelden mogen ze gebruik maken van een piep. Ze moeten de situatie op een dergelijke manier vormgeven dat de ‘schelder’ niet meer zal schelden.

Voorafgaand aan de verwerking gaat de leerkracht kort in gesprek met de kinderen over het onderwerp schelden. Klassikaal worden er enkele situaties bedacht waarin het vaak voorkomt dat er wordt gescholden. De kinderen krijgen op deze manier inspiratie voor het toneelstukje.

De leerkracht kan ervoor kiezen om de kinderen zelf groepjes te laten maken of door de groepjes in te delen. Dit hangt van de kinderen af en van wat ze gewend zijn. De leerkracht kan dit naar eigen wensen vormgeven/invullen.

Wanneer de klas een behoorlijk hoog niveau qua drama heeft, is het goed om enkele eisen te stellen aan het werk. Wanneer de kinderen weten op welke punten ze beoordeeld worden, kunnen ze daar in de voorbereiding extra aandacht aan besteden. Het resultaat wordt daardoor nog beter.

U kunt denken aan de volgende criteria:

- ✓ Elke rol is ongeveer even groot;
- ✓ De verhaallijn is duidelijk te volgen;
- ✓ Er worden geen scheldwoorden gebruikt.

Cartoon ontwerpen

‘Aan het eind van de activiteit kunnen de kinderen een cartoon ontwerpen over het onderwerp schelden.’

De leerkracht toont ter introductie van de activiteit enkele filmpjes over het maken van cartoons. De kinderen kunnen inspiratie uit de filmpjes halen voor hun eigen cartoons. De leerkracht kan gebruik maken van de onderstaande links.

<https://www.youtube.com/watch?v=4bQBb45dt20>
https://www.youtube.com/watch?v=addscd_EwrM
<https://www.youtube.com/watch?v=Kz94EyK60Ds>
<https://www.youtube.com/watch?v=GPHkXViM0ik>
<https://www.youtube.com/watch?v=H8leSAz91n4>
<https://www.youtube.com/watch?v=-eVFjErdQxY>
<https://www.youtube.com/watch?v=WYOs1v0i2fA>

In de filmpjes is duidelijk te zien dat alles mogelijk is bij het tekenen van een cartoon. Niets is fout.

De kinderen gaan een eigen cartoon ontwerpen dat te maken heeft met het onderwerp schelden. Welke persoonlijkheid past bij het onderwerp schelden? Zien die mensen er ruw en ruig uit of juist heel lief en bedeesd?

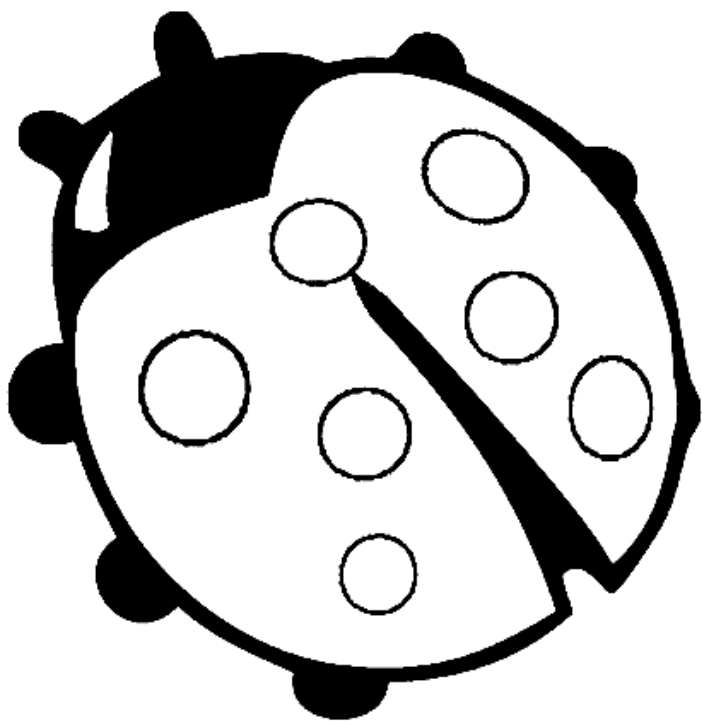
De kinderen mogen naar eigen invulling een persoonlijkheid tekenen. Het is belangrijk dat ze de cartoon echt tekenen met een reden. Waarom deze persoonlijkheid? Wat voor persoon is het? Wat doet hij/zij in het dagelijks leven? Hoort hij veel scheldwoorden om zich heen of scheldt hij zelf veel? Dergelijke vragen kan de leerkracht stellen om de kinderen op ideeën te brengen. Het gaat bij deze opdracht om het verhaal achter de persoon.

Er zijn geen criteria verbonden aan de opdracht. Alles mag!

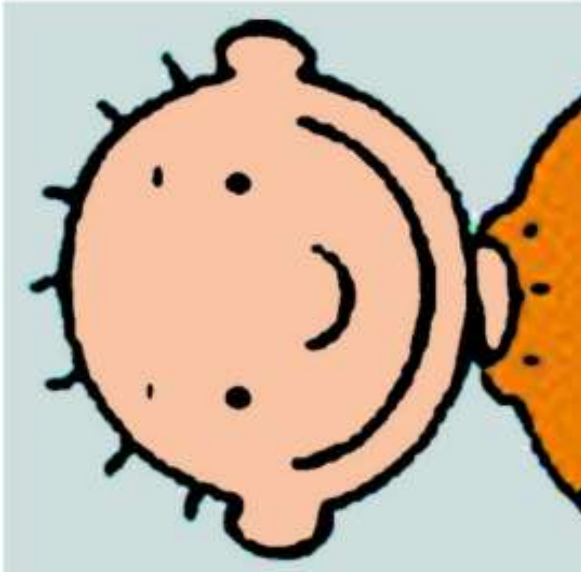
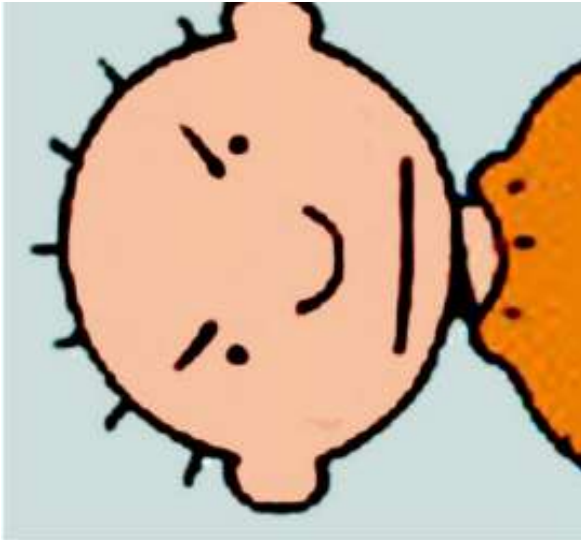
Bijlage 1

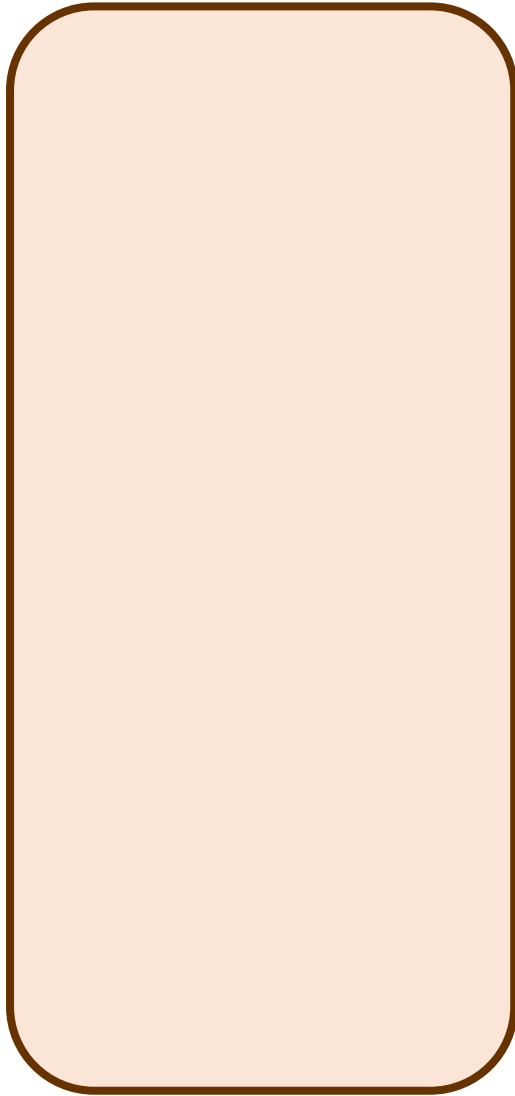
Bijlage 2

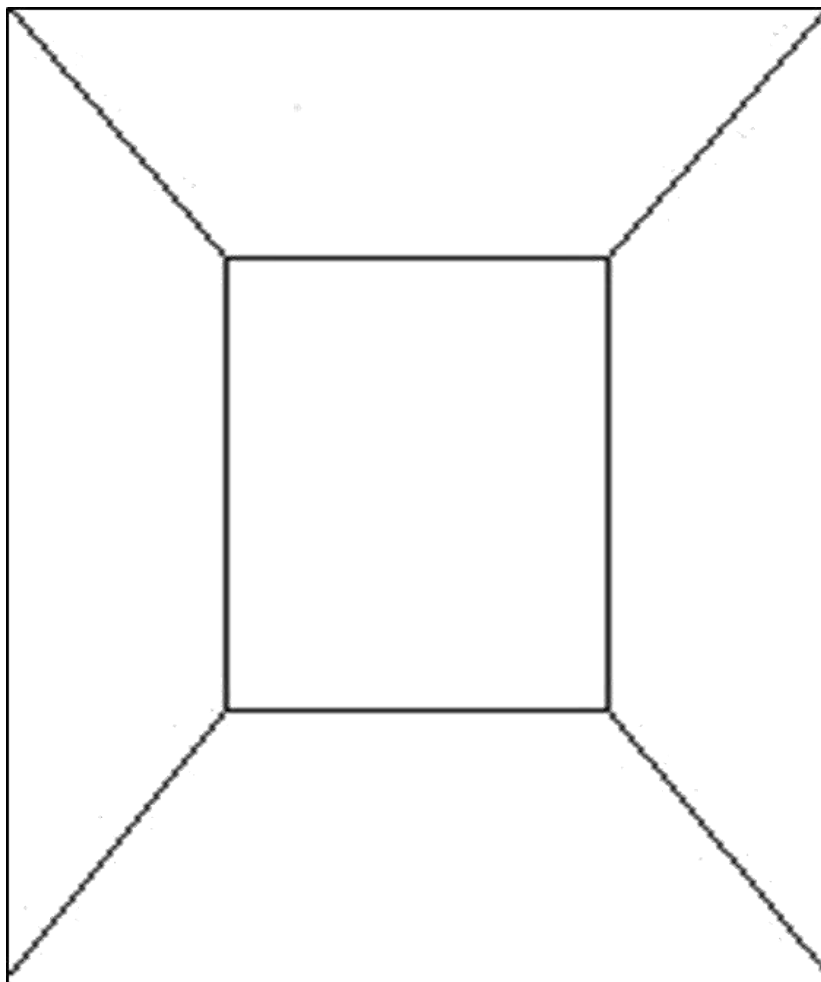
Bijlage 3

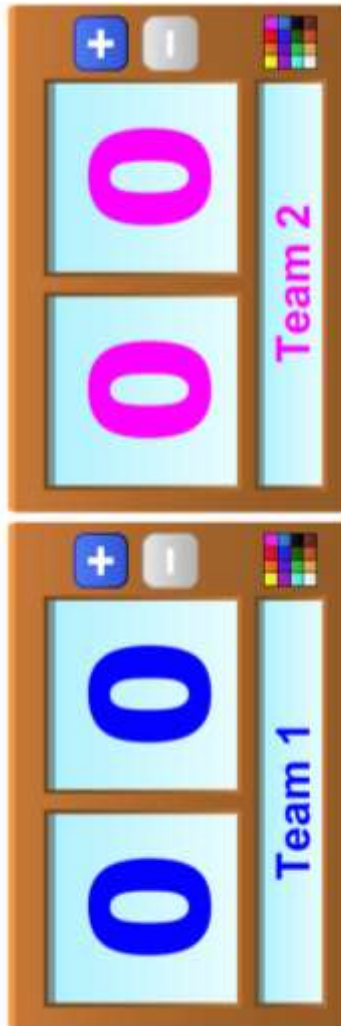
Bijlage 4

Bijlage 5

Bijlage 6

Dit scorebord is te vinden op:

<http://www.gynzy.com/nl/#!/items/extras?order=relevance&search=scorebord>

Bijlage 7a

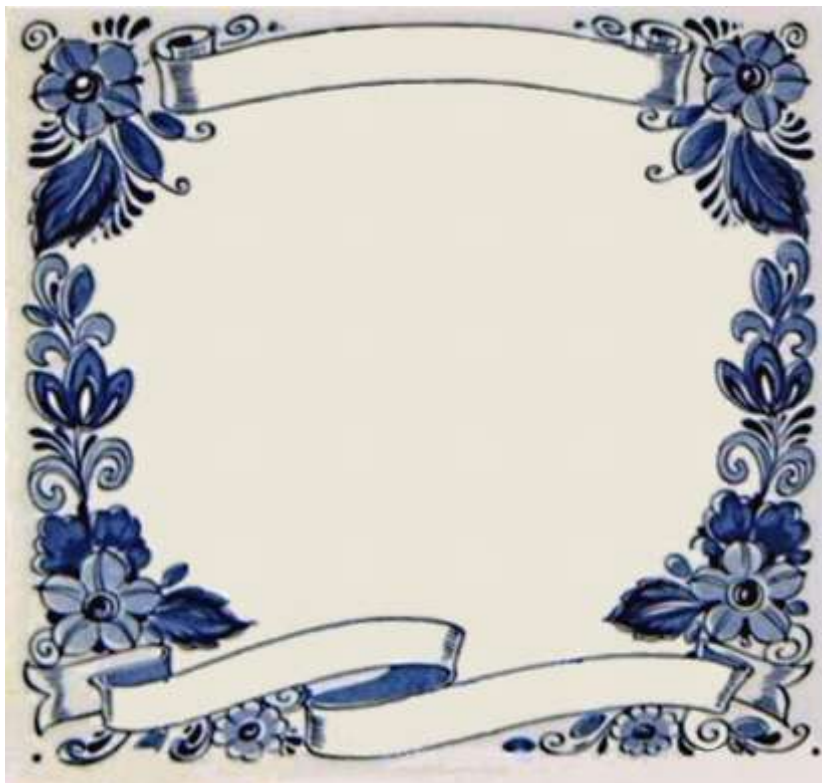

*Wees jezelf,
er zijn al
anderen genoeg*

*Respect voor de
ander, begint
bij jezelf*

Bijlage 7b

Bijlage 8

respect	schoolplein	schelden	houding
boos	klas	plagen	glimlach
blij	juf	vrienden	klassetaal
verdrietig	meester	kinderen	compliment
woorden	klasgenoten	pesten	lieveheersbeestje

Woordzoeker online maken:

http://smhc.vndijk.nl/spelletjes/woordzoeker/zelf_woordzoeker_maken.php

Bijlage 9

ANTENNE

BriL

Beard

BAL N

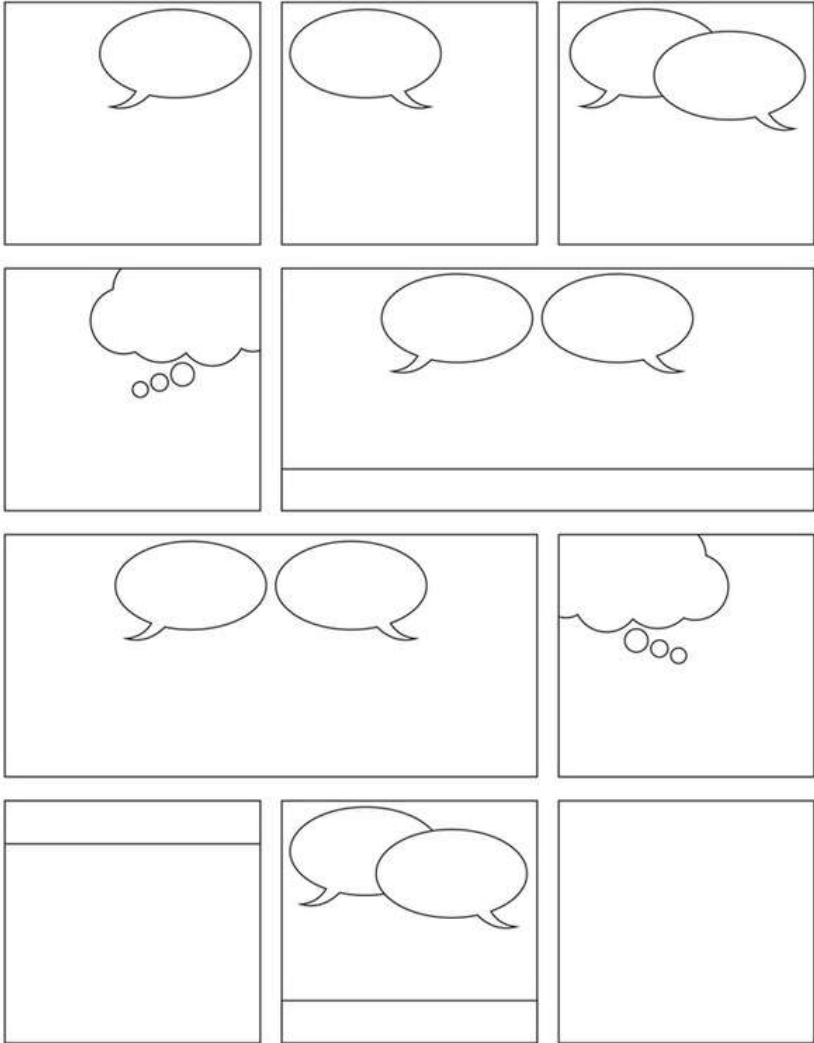
GEVALEN

o o r

GifANT

LSCAU
BLIKZEM

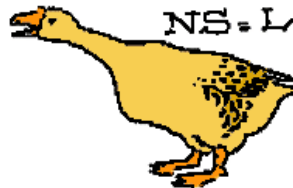
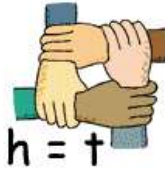
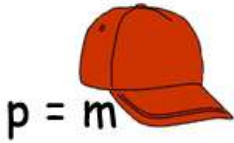
Bijlage 10

Bijlage 11

Bijlage 12

**Deze brochure is samengesteld door
Daniëlle van de Kraats & Mariska Houdijk
(PABO-studenten van de CHE te Ede)
in opdracht van KlasseTaal**

Mei 2015